

Samenstelling PE-examen
Adviseur Pensioen
WFT-VAKBEKWAAMHEID 2025

College Deskundigheid Financiële Dienstverlening

12 februari 2025, Den Haag

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Toelichting	3
1. Toelichting: Kenmerken	3
2. Toelichting: Toetsmatrijs	3
3. Toelichting: Ontwikkelingen	4
Kenmerken	5
Toetsmatrijs	6
Ontwikkelingen Basis	9
Ontwikkelingen Vermogen	14
Ontwikkelingen Pensioen	21

Toelichting

Financieel adviseurs die hun adviesbevoegdheid willen behouden, moeten in vastgestelde periodes succesvol PE-examen doen. Dit samenstellingsdocument hoort bij de periode die loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2028. De PE-examens toetsen de relevante ontwikkelingen voor de adviespraktijk van de financieel adviseurs. Jaarlijks op 1 april past het CDFD de PE-examens aan op basis van de vastgestelde ontwikkelingen.

In dit document vindt u de volgende informatie over het PE-examen Adviseur Pensioen 2025:

- de kenmerken van het examen;
- de toetsmatrijs;
- de ontwikkelingen met bijbehorende toetstermen.

1. Toelichting: Kenmerken

In dit document vindt u onder het kopje [Kenmerken](#) meer informatie over:

- de tijdsduur;
- het aantal examenvragen;
- het aantal punten dat behaald kan worden;
- de zak/slaaggrens;
- het aantal K/B-vragen en het aantal V/C-vragen.

De PE-examens bestaan uit twee onderdelen: een deel met K/B-vragen en een deel met V/C-vragen.

De K/B-vragen toetsen theoretische kennis, feitenkennis en inzicht in informatie. De K/B-vragen en de bijbehorende antwoorden zijn relatief kort. Per K/B-vraag kan de kandidaat maximaal 1 punt halen.

De V/C-vragen toetsen het toepassen van kennis, het oplossen van problemen, de wijze van communiceren en het verzamelen of het beoordelen van informatie. Dit onderdeel bestaat uit een aantal casussen waarin een klantsituatie wordt geschetst. Over elke casus worden één of meerdere vragen gesteld. Per V/C-vraag kan de kandidaat maximaal 2 punten halen.

2. Toelichting: Toetsmatrijs

De PE-examens zijn samengesteld aan de hand van een toetsmatrijs. De toetsmatrijs geeft aan in welke verhoudingen de verschillende modules en de onderdelen K/B en V/C in het examen terugkomen en welke ontwikkelingen hierbij horen.

Per onderdeel is aangegeven hoeveel procent van het totaal aantal te behalen punten een kandidaat met dat onderdeel kan halen. De percentages in de toetsmatrijs zijn afgerond op 5%. In werkelijkheid kunnen de percentages daarom een paar procent afwijken.

De toetsmatrijs voor het PE-examen Adviseur Pensioen 2025 vindt u onder het kopje [Toetsmatrijs](#).

3. Toelichting: Ontwikkelingen

In de PE-examens komen de relevante, actuele ontwikkelingen aan bod die van toepassing zijn op de adviespraktijk binnen de betreffende beroepskwalificatie. Deze ontwikkelingen zijn niet ouder dan drie jaar. De examens meten uw kennis over de ontwikkelingen binnen uw beroepskwalificatie uit deze periode en of u deze kunt toepassen.

Het PE-examen bestaat uit de ontwikkelingen binnen elke module waaruit de beroepskwalificatie bestaat. Het PE-examen Adviseur Pensioen bestaat dus uit de ontwikkelingen uit de modules Basis, Vermogen en Pensioen.

De ontwikkelingen worden getoetst aan de hand van één of meerdere toetstermen die aan de betreffende Wft-modules zijn gekoppeld. Voor een overzicht van de eind- en toetstermen die gelden vanaf 1 april 2025 verwijzen wij u naar onze website (www.cdfd.nl/downloads).

In dit document vindt u onder de kopjes [Ontwikkelingen Basis](#), [Ontwikkelingen Vermogen](#) en [Ontwikkelingen Pensioen](#) een overzicht van alle ontwikkelingen en de bijbehorende toetstermen waarop het PE-examen Adviseur Pensioen 2025 is gebaseerd.

Een ontwikkeling, die vanuit verschillende modules in de toetsmatrijs staat vermeld, wordt slechts bij uitzondering vanuit meerdere modules bevraagd.

Kenmerken

Beroepskwalificatie	:	Adviseur Pensioen
Modules	:	Basis, Vermogen en Pensioen
Tijdsduur	:	60 minuten
Examenvragen	:	23 vragen
Punten	:	31 punten
Zak/slaaggrens	:	68% van het maximaal te behalen aantal punten
Aantal K/B vragen	:	15 vragen (15 punten)
Aantal V/C vragen	:	8 vragen (16 punten)

Toetsmatrijs

Taxonomiecode	Aandeel taxonomie in totaalscore*	Module	Bijbehorende ontwikkelingen	Aandeel in totaalscore*
KB	50%	Basis	<ul style="list-style-type: none"> • Basisbeurs • Box 3 • Convenant Boedelrekening • Depositogaranties • Energiemaatregelen • Klachten- en geschillenregelingen • Kostendelersnorm • Premierestitutie bij schending mededelingsplicht • Schuldhulpverlening • Vergelijkingskaart • Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme • Wet toekomst pensioenen • Wettelijk minimumloon • Wijzigingsbesluit financiële markten 2023 	15%
		Vermogen	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing regeling waardeoverdracht en afkoop klein pensioen • Actualiteiten lijfrenten • Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning • Beleggen in cryptofondsen • Besluit experimenten pensioenregelingen zelfstandigen • Besluit KEW/SEW/BEW • Box 3 • Duurzaamheidsvoorkeuren • Inkomstenbelasting in relatie tot vermogensadvies • Ontwikkelingen oudedagsverplichting van de directeur-grotaandeelhouder • Oplossing lijfrente-uitkering emigrant verruimd • Verzachten samentelregeling Successiewet bij bloedverwanten • Wtp: Lijfrentes • Wtp: Nabestaandenpensioen • Wtp: Ouderdompensioen 	20%

		Pensioen	<ul style="list-style-type: none"> • AFM-leidraden voor pensioenuitvoerders vanwege invoering Wet toekomst pensioenen • Besluit Internationale aspecten van pensioenen en stamrechten • Update leidraad voor pensioenadviseurs • Verbod op korten pensioenpremies bij schuldsaneringsakkoord met werkgever • Verzamelbesluit pensioenen en Staffelbesluit pensioenen geactualiseerd • Wtp: Nieuw pensioensysteem • Wtp: Overgangsrecht en eerbiedigende werking • Wtp: Transitiefase 	15%
VC	50%	Basis	<ul style="list-style-type: none"> • Basisbeurs • Box 3 • Convenant Boedelrekening • Energiemaatregelen • Klachten- en geschillenregelingen • Kostendelersnorm • Premierestitutie bij schending mededelingsplicht • Schuldhulpverlening • Vergelijkingskaart • Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme • Wettelijk minimumloon • Wijzigingsbesluit financiële markten 2023 	5%
		Vermogen	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing regeling waardeoverdracht en afkoop klein pensioen • Actualiteiten lijfrenten • Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning • Besluit experimenten pensioenregelingen zelfstandigen • Besluit KEW/SEW/BEW • Box 3 • Inkomstenbelasting in relatie tot vermogensadvies • Ontwikkelingen oudedagsverplichting van de directeur-grotaandeelhouder • Oplossing lijfrente-uitkering emigrant verruimd • Verzachten samentelregeling Successiewet bij bloedverwanten • Wtp: Lijfrentes • Wtp: Nabestaandenpensioen • Wtp: Ouderdompensioen 	15%

		Pensioen	<ul style="list-style-type: none"> • AFM-leidraden voor pensioenuitvoerders vanwege invoering Wet toekomst pensioenen • Besluit Internationale aspecten van pensioenen en stamrechten • Update leidraad voor pensioenadviseurs • Verbod op korten pensioenpremies bij schuldsaneringsakkoord met werkgever • Verzamelbesluit pensioenen en Staffelbesluit pensioenen geactualiseerd • Wtp: Nieuw pensioensysteem • Wtp: Overgangsrecht en eerbiedigende werking • Wtp: Transitiefase 	30%
--	--	-----------------	--	-----

* Door afronding op 5% kan de som van de taxonomieaandelen per module afwijken van het percentage van het taxonomieaandeel.

Ontwikkelingen Basis

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Basis
Basisbeurs	<p>Studenten in het hoger onderwijs (hbo en universiteit) ontvangen vanaf studiejaar 2023-2024 weer een basisbeurs.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat deze ontwikkelingen op hoofdlijnen kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-186.html 	1a.3; 3b.1; 3d.2
Box 3	<p>Het kabinet wil een nieuw stelsel in box 3 invoeren op basis van het werkelijk behaalde rendement. Tot de invoering van dit nieuwe stelsel geldt er overbruggingswetgeving waarbij belastingplichtigen gebruik kunnen maken van een tegenbewijsregeling.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat deze ontwikkeling op hoofdlijnen kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inkomstenbelasting/box-3 	1a.8; 2a.1
Convenant Boedelrekening	<p>Op 1 juli 2022 is het Convenant Boedelrekening ingegaan. Op basis van dit convenant kunnen curatoren en bewindvoerders bij faillissement en Wsnp-schuldsanering met zekerheid een boedelrekening openen bij de deelnemende banken.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat deze ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.nvb.nl/nieuws/banken-zorgen-voor-boedelrekening-bij-faillissement-en-wsnp/ 	1b.2; 1b.22; 3b.1; 3d.2
Depositogaranties	<p>Op 1 september 2024 zijn een aantal elementen van het Nederlandse depositogarantiestelsel (DGS) naar aanleiding van de Europese DGS-richtlijn gewijzigd.</p> <p>De relevante elementen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de verlenging van de termijn voor een tijdelijk hogere dekking; - de uitbreiding van de tijdelijke hogere dekking met een aantal uitkeringen. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling op hoofdlijnen kent.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2024-206.html 	1b.20; 1b.21

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Basis
Energiemaatregelen	<p>Om de energiekosten betaalbaar te houden en energiebesparing te bevorderen heeft de overheid diverse maatregelen getroffen.</p> <p>Relevante maatregelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Energiebespaarlening door het Nationaal Warmtefonds; - de Investeringsubsidie Duurzame Energie en energiebesparing. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weet dat deze maatregelen bestaan; - weet waar informatie over deze maatregelen te vinden is. <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.warmtefonds.nl • https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/energie-thuis/vraag-en-antwoord/subsidie-isolatie-huis 	1a.3; 3b.1
Klachten- en geschillenregelingen	<p>Sinds 2022 zijn er een aantal wijzigingen geweest met betrekking tot klachten- en geschillenregelingen.</p> <p>De relevante wijzigingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kleinzakelijke ondernemers kunnen vanaf 1 oktober 2023 bij Kifid terecht met verschillende soorten klachten over hun kortlopend zakelijk krediet; - Tuchtrechtelijk klachtenafwikkeling van de Klachtencommissie NVI en Kifid is vanaf 1 april 2024 bij het Kifid ondergebracht; - Deelnemers met een geschil bij een pensioenfonds kunnen zich vanaf 1 januari 2024 richten tot de Stichting Geschilleninstantie Pensioenfondsen (GIP). De GIP is opgericht in het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp). <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkelingen op hoofdlijnen kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.kifid.nl/kifid-vanaf-oktober-2023-ook-voor-kortlopend-krediet-klachten-mkb/ • https://nvi.nl/nieuws/afwikkeling-tuchtklachten-per-1-april-2024-via-kifid • https://www.pensioenfederatie.nl/actueel/nieuws/2023/maart/pensioendeelnemer-krijgt-eigen-geschilleninstantie • www.geschilleninstantiepensioenfondsen.nl 	1f.5; 1f.21; 3c.1
Kostendelersnorm	<p>Op 1 januari 2023 is de kostendelersnorm aangepast. De relevante aanpassing is de verschuiving van de leeftijdsgrens.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-499.html 	1a.3; 1e.6; 3b.1; 3b.3; 3d.2

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Basis
<p>Premierestitutie bij schending mededelingsplicht</p>	<p>De Wijzigingswet financiële markten 2022-II wijzigt relevante wet- en regelgeving.</p> <p>De relevante wijziging is de aanpassing van artikel 7:930 van het Burgerlijk Wetboek met betrekking tot het recht op premierestitutie door de verzekeraar.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling op hoofdlijnen kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-57.html • https://wetten.overheid.nl/BWBR0005290/2025-01-01/O#Boek7_Titeldeel17_Afdeling1_Artikel930 	<p>1f.7; 1f.12; 1f.29; 1f.30; 1f.36; 1f.37; 1g.12; 1g.22; 3d.1</p>
<p>Schuldhelpverlening</p>	<p>Vanaf de start van het actieplan Brede Schuldenaanpak zijn er verschillende maatregelen getroffen rond de schuldhelpverlening. De relevante maatregelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de Wet kwaliteit incassodienstverlening; - de wijziging van de Faillissementswet ter verbetering van de doorstroom van de gemeentelijke schuldhelpverlening naar de wettelijke schuldsaneringsregeling natuurlijke personen (Wsnp). Dit heeft gevolgen voor de voorwaarden en looptijd van het wettelijke en minnelijke schuldregelingstraject; - de gewijzigde Gedragscode Schuldhelpverlening per 1 juli 2024; - de introductie van Basisdienstverlening schuldhelpverlening. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de relevante maatregelen op hoofdlijnen kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-186.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-87.html • https://vng.nl/nieuws/vanaf-1-juli-2023-is-de-aflosperiode-van-de-msnp-18-maanden • https://www.nvvk.nl/ons-werkveld/gedragscodes-en-modules • https://www.nvvk.nl/l/library/download/urn:uuid:740377a1-4b50-46bf-9f9c-c72e58607538/bestuurlijke+afspraken+basisdienstverlening+voor+schuldhelpverlening.pdf 	<p>1a.3; 1a.11; 1a.12; 3b.1; 4a.2</p>
<p>Vergelijkingskaart</p>	<p>Op 1 januari 2023 is de vergelijkingskaart geïntroduceerd. De vergelijkingskaart vervangt het dienstverleningsdocument (DVD).</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-9903.html • https://www.afm.nl/nl-nl/sector/themas/dienstverlening-aan-consumenten/klantrelatie/vergelijkingskaart 	<p>1f.2; 1f.3; 2b.4; 3b.1</p>

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Basis
Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme	<p>Op 7 juni 2024 is een vernieuwde versie van de Algemene leidraad Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) gepubliceerd. Daarnaast zijn er enkele andere Wwft-gerelateerde ontwikkelingen. De relevante ontwikkelingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - De registratie- en vergunningsplicht van cryptodienstverleners; - De meldplicht voor gewaarmerkte UBO-uittreksels die autoriteiten of organisaties van de te onderzoeken organisatie ontvangen; - Sectorstandaarden met betrekking tot cliëntonderzoek; - Het vervallen van de overgangstermijn voor het opvragen van UBO-informatie bij de KvK. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling op hoofdlijnen kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://open.overheid.nl/documenten/5c9a55d8-a924-4fca-8f0b-3637f96b9932/file • https://www.nvb.nl/nieuws/minder-klantimpact-door-nvb-standaarden-voor-risicogebaseerd-witwasonderzoek/ • https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financiele-sector/ubo-register • https://www.afm.nl/nl-nl/sector/cryptopartijen 	1b.3; 2b.1; 3d.1; 4a.3; 4a.5
Wet toekomst pensioenen	<p>De Wet toekomst pensioenen leidt vanaf 1 juli 2023 tot een herziening van het huidige pensioenstelsel onder andere met betrekking tot het ouderdomspensioen en het nabestaandenpensioen.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - weet welke pensioenregeling standaard wordt; - weet dat dit voor ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen gevolgen heeft; - de verlaging van de startleeftijd kent. <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-216.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-218.html • https://wetten.overheid.nl/BWBR0020892/2024-07-12/ 	1d.18
Wettelijk minimumloon	<p>Op 1 januari 2024 is een wettelijk minimum uurloon ingevoerd in plaats van de vaste minimum maand-, week- en daglonen.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling op hoofdlijnen kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2024-33625.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-247.html 	1a.3; 1d.8; 1d.9; 3b.1

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Basis
Wijzigingsbesluit financiële markten 2023	<p>Het Wijzigingsbesluit financiële markten 2023 wijzigt relevante wet- en regelgeving.</p> <p>De relevante onderdelen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de actieve schadeprovisietransparantie; - de verantwoordelijkheden van de adviseur bij geautomatiseerd advies. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2024-10.html • https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2024/mei/actieve-provisietransparantie 	<p>1f.7; 1f.11; 1f.12; 1f.19; 1f.22; 1f.29; 1f.30; 4a.1</p>

Ontwikkelingen Vermogen

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Vermogen
<p>Aanpassing regeling waardeoverdracht en afkoop klein pensioen</p>	<p>Op 1 januari 2023 is de regeling voor waardeoverdracht en afkoop klein pensioen aangepast. De aanpassing heeft gevolgen voor de collectieve beëindiging van deelname aan een pensioenregeling.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen. De afkoopmogelijkheid van klein nettopensioen en nettolijfrente behoort niet tot deze ontwikkeling.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-387.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-497.html 	<p>1o.1; 1o.2; 1o.3; 2h.3; 3d.3</p>
<p>Actualiteiten lijfrenten</p>	<p>De Rijksoverheid publiceert met enige regelmaat wetgeving, goedkeuringen en standpunten over lijfrenten die relevant zijn voor de adviespraktijk van de adviseur Vermogen. De meest relevante publicaties in de afgelopen drie jaar zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wijziging van het Beleidsbesluit aanpassing looptijd wegens (ge-temporiseerde) verhoging van de AOW-leeftijd; - codificatie van de maatregel over een bancaire nabestaandenlijfrente die toekomt aan een bloed- of aanverwant in onderdeel 4.2.9 van het Verzamelbesluit lijfrenten. Hierdoor is artikel 3.126a, lid 4, onderdeel b onder 2 Wet IB 2001 gewijzigd; - goedkeuring over toepassing hardheidsclausule bij afkoop lijfrenteverzekerings voor meerderjarig invalide kind; - kennisgroepstandpunt 14 december 2023 over de aftrekbaarheid van bemiddelingskosten bij een direct ingaande lijfrente. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat deze ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-19651.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-530.html • https://www.rijksoverheid.nl/documenten/besluiten/2023/02/22/mededeling-over-toepassen-hardheidsclausule • https://kennisgroepen.belastingdienst.nl/publicaties/kg0702023-21-bemiddelingskosten-bij-een-direct-ingaande-lijfrente/ 	<p>1b.2; 1b.5; 1b.10; 1m.1; 1m.6; 1n.1; 1n.2; 1n.7; 1o.1; 1o.2; 2g.10; 2h.1; 3c.3</p>

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Vermogen
Afschaffen schenkingsvrijstelling eigen woning	<p>Vanaf 1 januari 2024 is de eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling voor de eigen woning afgeschaft. Schenkingen uit 2022 en 2023, waarbij een beroep is gedaan op deze eenmalig verhoogde schenkingsvrijstelling, moeten uiterlijk in respectievelijk 2024 en 2025 zijn besteed aan de eigen woning.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat deze ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-532.html 	1m.7; 2g.2; 2g.5; 2h.3; 3d.3
Beleggen in cryptofondsen	<p>Een toenemend aantal beleggingsinstellingen biedt cryptofondsen aan in de vorm van een beleggingsfonds. Met de opkomst van cryptofondsen wordt indirect handelen in crypto's een stuk toegankelijker en makkelijker. De adviseur Vermogen kan binnen het Nationaal Regime adviseren over deze cryptofondsen. De adviseur Vermogen adviseert niet over directe beleggingen in crypto's.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat op hoofdlijnen weet wat crypto's zijn en welke specifieke risico's aan beleggen in crypto's verbonden zijn. Van de kandidaat wordt niet verwacht dat hij de techniek achter crypto's kent.</p>	1b.13; 1b.15; 1b.16; 1e.2; 1g.1; 1l.3; 1o.1 2f.1; 2h.2
Besluit experimenten pensioenregelingen zelfstandigen	<p>Vanaf 1 juli 2023 is de experimentbepaling zelfstandigen opgenomen in de Pensioenwet. Deze bepaling maakt het mogelijk dat zelfstandigen, bij wijze van experiment, toegang krijgen tot pensioenopbouw in de tweede pijler. Doel van dit experiment is te onderzoeken of deze mogelijkheid zelfstandigen stimuleert te sparen voor de oude dag.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-221.html 	1b.1; 1e.2; 1m.12; 1o.3; 2d.3; 2g.5; 2g.6; 2h.1; 3b.2; 3b.3; 3b.4; 3c.3; 3c.4

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Vermogen
Besluit KEW/SEW/BEW	<p>Vanaf 16 maart 2023 is het besluit over de kapitaalverzekering eigen woning (KEW)/spaarrekening eigen woning (SEW)/beleggingsrekening eigen woning (BEW) en vóór 2001 bestaande kapitaalverzekeringen in box 3 uitgebreid met twee goedkeuringen. De goedkeuringen gaan over de aflossing van de eigenwoningschuld met de verkoopopbrengst vóórdat de KEW/SEW/BEW tot uitkering is gekomen en over de situatie dat de rekeninghouder van een SEW of eigenaar van een BEW tijdens de looptijd geen eigenwoningschuld heeft. Gebruikmaking van de goedkeuring betekent dat het vervreemdingssaldo en de eigenwoningreserve herrekend moeten worden.</p> <p>Op 5 juli 2024 is het besluit vervangen waarbij alleen de al langer bestaande goedkeuring voor het overschrijden van de bandbreedte 1:10 als gevolg van een gewijzigde gekoppelde leenrente is uitgebreid.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen, inclusief de gevolgen voor een eventuele eigenwoningschuld.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-8905.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2024-22825.html 	1o.1; 1m.1;2g.2; 2g.3; 2h.1
Box 3	<p>Het kabinet wil een nieuw stelsel in box 3 invoeren op basis van het werkelijk behaalde rendement. Tot de invoering van dit nieuwe stelsel geldt er overbruggingswetgeving waarbij belastingplichtigen gebruik kunnen maken van een tegenbewijsregeling.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat deze ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Afbakening: Het rechtsherstel in box 3 voor de jaren 2017 tot en met 2022 behoort niet tot deze ontwikkeling.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/inkomstenbelasting/box-3 	1e.2; 1m.2; 2d.1; 2d.2; 2g.2; 2g.5

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Vermogen
<p>Duurzaamheidsvoorkeuren</p>	<p>In augustus 2022 is de gedelegeerde verordening MiFID II aangepast. Beleggingsondernemingen moeten sindsdien duurzaamheidsvoorkeuren van een klant meenemen in het advies of beheer. Sinds 2023 moet met gebruik van verplichte templates aanvullende productinformatie worden verstrekt over de duurzaamheidskenmerken.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-350.pdf • https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/2023-04/ESMA35-43-3172_Guidelines_on_certain_aspects_of_the_MiFID_II_suitability_requirements_NL.pdf (alleen richtsnoeren 16, 26 t/m 29, 57, 73, 81 t/m 84, 88, 106 en 111) 	<p>1b.16; 1d.5; 1g.8; 1l.1; 1l.2; 1m.11</p>
<p>Inkomstenbelasting in relatie tot vermogensadvies</p>	<p>De politiek wijzigt regelmatig fiscale regels, wat van invloed kan zijn op het advies van de adviseur Vermogen. Naast fiscale wijzigingen die eventueel als een aparte ontwikkeling zijn opgenomen, zijn de meest relevante wijzigingen in de afgelopen drie jaar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - aanpassing inkomensbegrip afbouw algemene heffingskorting; - stapsgewijze afschaffing inkomensafhankelijke combinatiekorting; - afschaffing middelingsregeling; - afschaffing opbouw fiscale oudedagsreserve (FOR); - aanpassing leegwaarderatio; - invoering tweeschijvenstelsel box 2; - afschaffing doelmatigheidsmarge gebruikelijk loon; - invoering Wet excessief lenen bij eigen vennootschap; - verlaging MKB-winstvrijstelling. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat deze ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-531.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-532.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-499.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2024-434.html 	<p>1c.3; 1c.5; 1e.2; 1m.2; 1m.6; 1o.1; 2d.1; 2d.2; 2g.2; 2g.5; 3b.1</p>

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Vermogen
Ontwikkelingen oudedagsverplichting van de directeur-groootaandeelhouder	<p>Een directeur-groootaandeelhouder kan zijn oudedagsverplichting (ODV) in de vennootschap aanhouden, maar ook omzetten in een bancaire of verzekerde lijfrente. In de afgelopen jaren is er nieuwe wetgeving ingevoerd voor het omzetten in een lijfrente van een al ingegane ODV en van een ODV nadat de AOW-leeftijd plus vijf jaar is bereikt.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-532.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-6305.html 	1c.4; 1m.1; 2g.5; 2g.6
Oplossing lijfrente-uitkering emigrant verruimd	<p>Bij de aankoop van een periodieke uitkering met expirerend lijfrentekapitaal kunnen zich complicaties voordoen als de klant op het moment van aankoop in het buitenland woont. Begin 2018 heeft het Verbond van Verzekeraars in een circulaire een oplossing hiervoor gepubliceerd. In januari 2022 is deze oplossing verruimd.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de verruiming van de oplossing kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.verzekeraars.nl/publicaties/actueel/regeling-lijfrente-buitenland-verruimd 	1o.1; 1o.2; 2h.1; 2i.1; 2i.2; 3d.1; 3d.2
Verzachten samentelregeling Successiewet bij bloedverwanten	<p>In een besluit van 13 april 2022 is goedgekeurd dat onder bepaalde voorwaarden de samentelregeling in de Successiewet niet van toepassing is op bloedverwanten.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat deze ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-10935.html 	1m.7; 2d.2; 2g.2

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Vermogen
Wtp: Lijfrentes	<p>Vanaf 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen in werking getreden. Een aantal onderdelen van de wet heeft een andere inwerkingtredingsdatum. Voor lijfrentes heeft dit gevolgen voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de berekening van de jaarruimte; - de berekening van de reserveringsruimte; - de maximale leeftijd waarop gebruik gemaakt kan worden van de jaar- en reserveringsruimte; - de minimale duur van een oudedagslijfrente die ingaat na de AOW-leeftijd. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-216.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-218.html • https://kennisgroepen.belastingdienst.nl/publicaties/kg0702024-3-vragen-en-antwoorden-over-de-jaarruimteberekening-en-de-opbouw-van-pensioenaanspraken/ 	1b.1; 1m.1; 1m.6; 2g.2; 2g.5; 2h.1; 3b.4
Wtp: Nabestaandenpensioenen	<p>Vanaf 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen in werking getreden. Een aantal onderdelen van de wet heeft een andere inwerkingtredingsdatum. Voor het nabestaandenpensioen heeft dit gevolgen voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - het partnerbegrip en de voorwaarden waaraan een gezamenlijke huishouding moet voldoen; - de maximale leeftijd waarop een wezenpensioen wordt uitgereikt; - de vaststelling van de hoogte van het nabestaandenpensioen; - de tijdelijke voortzetting ervan en de mogelijkheden/gevolgen van uitruil na een ontslag; - opgebouwde aanspraken op het nabestaandenpensioen. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-216.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-218.html 	1b.3; 1e.2; 1m.12; 1n.8; 1o.3; 2d.3; 2g.5; 2g.6; 2h.1; 2i.2; 3b.3; 3d.2

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Vermogen
Wtp: Ouderdomspensioen	<p>Vanaf 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen in werking getreden. Een aantal onderdelen van de wet heeft een andere inwerkingtredingsdatum. Voor het ouderdomspensioen heeft dit gevolgen voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de soorten pensioenovereenkomsten waarbinnen een deelnemer ouderdomspensioen kan opbouwen; - het vaststellen van de pensioenpremie; - de minimale datum waarop het ouderdomspensioen in mag gaan; - de wijze waarop een deelnemer verplicht over zijn pensioenregeling moet worden geïnformeerd; - opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Afbakening:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kandidaten weten dat ook opgebouwde aanspraken op ouderdomspensioen kunnen wijzigen. - Kandidaten kennen de kenmerken van de verschillende pensioenovereenkomsten, voor zover relevant als onderdeel van een vermogensadvies. - Tijdelijke mogelijkheid verhogen maximale premie voor compensatie hoort niet tot de ontwikkeling. <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-216.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-218.html 	<p>1b.1; 1e.2; 1m.12; 1n.8; 1o.3; 2d.3; 2g.5; 2h.1; 3b.3; 3d.2</p>

Ontwikkelingen Pensioen

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Pensioen
AFM-leidraden voor pensioenuitvoerders vanwege invoering Wet toekomst pensioenen	<p>De Wet toekomst pensioenen brengt voor pensioenuitvoerders een aantal verplichtingen met zich mee. Enkele verplichtingen zijn geformuleerd als open normen. Om pensioenuitvoerders richting en duidelijkheid te geven bij de invulling hiervan, heeft de AFM enkele leidraden uitgebracht. Het gaat om de leidraad keuzebegeleiding, de leidraad communicatieplan en de leidraad opdrachtbevestiging.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent (leidraden communicatieplan en leidraad opdrachtbevestiging) en zowel kent als kan toepassen (leidraad keuzebegeleiding).</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.afm.nl/nl-nl/sector/pensioenuitvoerders/publicaties/leidraden-en-beleidsregels 	1c.6; 1c.7; 2a.5; 2f.1; 2j.5; 3d.2; 3f.1; 3f.3
Besluit Internationale aspecten van pensioenen en stamrechten	<p>Op 21 maart 2024 is het Besluit Internationale aspecten van pensioenen en stamrechten gewijzigd. De wijziging betreft het vervallen van twee voorwaarden bij internationale waardeoverdrachten van pensioenkapitaal binnen de EU, de EER of Zwitserland. Het betreft de voorwaarden dat het andere land geen ruimere afkoopmogelijkheden mag hebben dan Nederland en dat de buitenlandse pensioenuitvoerder aansprakelijkheid aanvaardt voor belasting en revisierente.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling en bijlage IV van het besluit op hoofdlijnen kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2024-10467.pdf 	1g.4; 1g.13; 1h.4; 3d.2; 3f.1
Update leidraad voor pensioenadviseurs	<p>In 2023 heeft de AFM een update gepubliceerd van de Leidraad tweedepijlerpensioenadvies uit 2018. Vanwege de invoering van de Wet toekomst pensioenen en de pensioentransitie is de leidraad geactualiseerd en aangevuld.</p> <p>Er is tevens een tijdelijke bijlage toegevoegd aan de leidraad. Deze gaat in op aanvullende thema's binnen de transitiefase. Zoals wel of niet kiezen voor eerbiedigende werking van de premiestaffel en eventuele compensatie.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://www.afm.nl/nl-nl/sector/actueel/2023/september/tb-update-leidraad-advies 	1c.12; 1d.5; 1e.7; 2c.1; 2c.2; 2e.2; 2f.2; 2g.1; 2g.8; 2j.5; 3a.1; 3a.2; 3d.1; 3d.2; 3d.3; 3d.4; 3f.2

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Pensioen
<p>Verbod op korten pensioenpremies bij schuldsaneringsakkoord met werkgever</p>	<p>Door een wijziging van de Faillissementswet (artikel 369, lid 4) is sinds 1 januari 2023 wettelijk vastgelegd dat onder “rechten van werknemers” mede wordt verstaan vorderingen van werknemers tot betaling door hun werkgever van pensioenpremies aan de pensioenuitvoerder. De rechten van werknemers – en dus de pensioenpremies – mogen niet gekort worden als gevolg van een schuldsaneringsakkoord in de zin van de WHOA dat de werkgever heeft gesloten met schuldeisers ter voorkoming van een faillissement.</p> <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2022-491.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/behandelddossier/stb-2022-492.html 	<p>1h.19; 2j.5; 3f.3</p>

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Pensioen
<p>Verzamelbesluit pensioenen en Staffelbesluit pensioenen geactualiseerd</p>	<p>In verband met de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen is vanaf 1 juli 2023 het Verzamelbesluit pensioenen uit 2018 geactualiseerd en samengevoegd met het Klein verzamelbesluit pensioenen uit 2020. Een groot aantal eerdere goedkeuringen is vervallen vanwege codificatie. Bepaalde onderdelen hebben hun belang verloren en sommige onderdelen zijn verduidelijkt.</p> <p>Nieuw is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - onderdeel 3.7: Aanwijzing regelingen die na door DNB of AFM opgelegde maatregelen of op grond van een rechterlijke uitspraak moeten worden aangepast aan de Pensioenwet; - onderdeel 3.8: Aanwijzing pensioenregelingen in verband met overgang naar nieuw pensioenstelsel van twee afzonderlijke delen op verschillende momenten. <p>Het Staffelbesluit pensioenen is geactualiseerd in verband met de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen per 1 juli 2023.</p> <p>Relevante wijzigingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - verdwijnen event-toets indien oude pensioenen worden ingevaren; - de premiestaffels zijn berekend op basis van de meest actuele overlevingstafels; - de premiestaffel voor de leeftijdsklasse 20 tot en met 24 is onder voorwaarden toegestaan voor de werknemer van 18 en 19 jaar; - in de premiestaffels zijn nieuwe leeftijdsklassen toegevoegd met eigen premiepercentages. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-18570.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-18466.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-25923.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2024-19889.html 	<p>1e.2; 1g.5; 1g.8; 1h.12; 1h.13; 1h.22; 1j.20; 2g.6; 2g.8; 2j.5</p>

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Pensioen
<p>Wtp: Nieuw pensioensysteem</p>	<p>Vanaf 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in werking getreden. Voor het advies betekent dit dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uitsluitend nog pensioenopbouw kan plaatsvinden binnen drie soorten premieovereenkomsten, met verschillende kenmerken; - het vaststellen van de totale pensioenpremie van de pensioenregeling wijzigt; - de wettelijke deelnameleeftijd in de pensioenregeling is verlaagd naar 18 jaar; - er een aanpassingsmechanisme is die de fiscale premieruimte wijzigt in de toekomst; - de wachttijd in de pensioenregeling verdwijnt en de drempelperiode wijzigt; - het deelnemingsjarenpensioen verdwijnt; - de wijze van opbouwen van nettopensioen wijzigt; - er nu een wettelijke termijn is voor aankoop van pensioenuitkeringen; - inhaal en inkoop van niet gebruikte pensioenruimte wijzigt; - de pensioenuitvoerder dient te beschikken over een klachten- en geschillenprocedure en dient aangesloten te zijn bij een geschilleninstantie. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-216.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-218.html • https://wetten.overheid.nl/BWBR0020892/2024-07-12/0 	<p>1a.4; 1e.2; 1f.2; 1f.5; 1g.5; 1g.8; 1g.13; 1h.3; 1h.12; 1h.13; 1h.16; 1i.5; 1i.10; 2g.5; 2g.6; 2g.8; 2j.4; 2j.5; 3b.2; 3d.1; 3d.2; 3d.3; 3f.2</p>
<p>Wtp: Overgangsrecht en eerbiedigende werking</p>	<p>Vanaf 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in werking getreden. Invoering van de Wtp betekent dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestaande pensioenregelingen tot een bepaalde datum mogen worden voortgezet en gewijzigd met behoud van overgangsrecht; - bepaalde pensioenregelingen ook na de overgangperiode nog voortgezet mogen worden; - premievrije voortzetting vanwege arbeidsongeschiktheid onder voorwaarden mogelijk is op basis van overgangsrecht; - er een wettelijke fiscale staffel voor premiereregelingen is die vallen onder het overgangsrecht; - er keuzemogelijkheden zijn voor de werkgever na keuze voor eerbiedigende werking. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-216.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-218.html • https://wetten.overheid.nl/BWBR0020892/2024-07-12/0 • https://www.werkenaanonspensioen.nl/actueel/nieuws/2024/06/11/update-van-veelgestelde-vragen-en-antwoorden-voor-verzekeraars-en-ppis 	<p>1g.1; 1g.6; 1g.8; 1g.13; 1h.5; 1h.8; 1h.10; 1h.13; 1h.17; 1h.20; 1i.4; 2c.1; 2f.2; 2g.6; 2g.8; 2j.4; 2j.5; 3a.1; 3d.2; 3d.5; 3f.2</p>

Ontwikkeling	Toelichting	Toetsterm(en) Pensioen
<p>Wtp: Transitiefase</p>	<p>Vanaf 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in werking getreden. Invoering van de Wtp betekent dat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veel werkgevers een transitieplan moeten opstellen; - de pensioenuitvoerder een implementatieplan moet opstellen inclusief een communicatieplan; - compensatie van groepen deelnemers plaats kan gaan vinden; - er een verlengde transitieperiode is, die eenvoudiger is bij te stellen. <p>Er wordt verwacht dat de kandidaat de ontwikkeling kent en kan toepassen.</p> <p>Afbakening: de kandidaat moet het implementatieplan en het communicatieplan kunnen interpreteren en uitleggen.</p> <p>Bron:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-216.html • https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2023-218.html • https://wetten.overheid.nl/BWBR0020892/2024-07-12/0 • https://www.werkenaanonspensioen.nl/actueel/nieuws/2024/12/18/kamerbrief-fiscale-knelpunten-wtp 	<p>1g.3; 1g.6; 1h.3; 1h.13; 2a.4; 2a.5; 2e.4; 2g.8; 2j.2; 2j.4; 2j.5; 3d.1</p>

Dit document is onder voorbehoud, omdat de wijzigingsregeling 2025 van de Regeling eindtermen en toetstermen Wft nog niet gepubliceerd is. Dit document is met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. De verstrekte informatie is uitsluitend indicatief en kan op ieder moment zonder verdere aankondiging worden gewijzigd.